

Mātes un meitas uzņēmumu savstarpējie darījumi un nodokļi

Dace Everte, ZAB "Sorainen", vecākā nodokļu menedžere

<https://ifinances.lv/raksti/vadiba/saistitas-personas/mates-un-meitas-uznemumu-savstarpejie-darijumi-un-nodokli/16014>

SIA "A" ir meitas uzņēmums Dānijas uzņēmumam. Abi uzņēmumi savās valstīs ir pievienotās vērtības nodokļa (PVN) maksātāji. Dānijas uzņēmumam kā juridiskai personai pieder 100% SIA "A" kapitāldaļas. SIA "A" sniedz pakalpojumus Dānijas uzņēmumam un ik mēnesi tam izraksta rēķinu. Neskaidrības rodas brīdī, kad Dānijas uzņēmums izraksta rēķinu SIA "A", iekļaujot šādas pozīcijas:

- Dānijas uzņēmuma informācijas tehnoloģiju (IT) speciālista alga par darbiem, ko viņš izstrādājis SIA "A" vajadzībām;
- SIA "A" darbinieks brauc uz sapulci Dānijas uzņēmumā reizi gadā, un visu (biļetes, komandējuma naudu, viesnīcu) apmaksā Dānijas uzņēmums – šīs izmaksas iekļautas rēķinā.

Kā šo rēķinu grāmatot SIA "A"? Vienkārši kā izdevumus? Kādi dokumenti nepieciešami? Vai pietiek ar rēķinu, kurā norādītas pozīcijas – ceļa izmaksas, IT speciālista izmaksas u.c. Vai tomēr vajag atšifrējumu ar skaitļiem, kā šīs izmaksas veidojas? Kā šādam rēķinam jāpiemēro PVN?

Par Dānijas uzņēmuma izrakstītā rēķina iegrāmatošanu vajadzētu apspriesties ar revidentu, jo tas lielā mērā atkarīgs no konkrētās situācijas un darbiem, ko minētais IT speciālists veicis SIA "A" labā. Viens no variantiem būtu rēķinu grāmatot kā izmaksas, tomēr, ja tas ir saistīts ar kādas programmatūras, IT sistēmas izstrādi vai pamatlīdzekļa daļu (piemēram, iekārtas elektronisko vadību), to varētu iekļaut arī šīs programmatūras iegādes izmaksās vai attiecīgi kapitalizēt kā pamatlīdzekļa izveidošanas izmaksas.

Par nepieciešamajiem dokumentiem – [Pievienotās vērtības nodokļa likumā](#) noteiktais minimums ir nodokļa rēķins. Tomēr praksē, ja Valsts ieņēmumu dienests vēlētos pārliecināties par to, kā veikts konkrētais darījums, būtu ieteicams sagatavot arī abu pušu noslēgtu līgumu, kā arī dokumentus, kas palīdzētu izprast, kā tieši veidojas pušu noteiktā pakalpojuma cena. Tas, protams, nenozīmē, ka pakalpojuma saņēmējam jāiegūst visi piesaistītā speciālista čeki un kvītis, pietiek ar Dānijas uzņēmuma sagatavotu izmaksu pozīciju sarakstu, kas veido pakalpojuma vērtību.

PVN par šādu rēķinu jāpiemēro apgrieztā kārtībā, proti, SIA "A" savās PVN deklarācijās aprēķina PVN par saņemto pakalpojumu un atskaita kā priekšnodokli (ja tiek veikta tikai ar PVN apliekama darbība).

Šo darījumu sakarā rodas papildu jautājumi, ko SIA "A" būtu ieteicams pārbaudīt.

Tā kā darījums notiek starp saistītām pusēm, jāizvērtē, vai SIA "A" un Dānijas uzņēmuma veiktais darījums atbilst tirgus cenām. Ja savstarpējie darījumi sasniedz kritērijus, kas minēti likuma "Par nodokļiem un nodevām" [15.2 pantā](#), jāizstrādā transfertcenu politika.

Tā kā rēķins tiek izrakstīts par cita uzņēmuma darbaspēka izmantošanu, jāizvērtē, vai SIA "A" nerodas iedzīvotāju ienākuma nodokļa (IIN) maksāšanas pienākums kā par darījumu, kas pielīdzināts personāla nomai. To nosaka likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" [17.1 panta](#) 2.daļa:

Par personāla nomu šā panta izpratnē uzskata personāla iznomātāja, kas nav Latvijas rezidents vai nerezidenta pastāvīgā pārstāvniecība Latvijā, personāla nosūtīšanu apmaiņā pret atlīdzību Latvijas rezidentam vai nerezidenta pastāvīgajai pārstāvniecībai Latvijā, lai šis personāls veiktu darbības saistībā ar personāla nomnieka saimniecisko vai profesionālo darbību Latvijā vai ārvalstīs, ja tiek konstatēta vismaz viena no šādām pazīmēm:

- 1) personāla nomnieks atbild par darba kopējo vadību un uzraudzību vai darba rezultātu;*
- 2) personāla nomnieks nosaka iznomātā personāla skaitu un kvalifikāciju;*
- 3) personāla integrācija personāla nomnieka uzņēmumā. Integrācija uzņēmumā šā panta izpratnē ir darba vai atpūtas vietas esamība, pienākums ievērot uzņēmuma iekšējās kārtības noteikumus;*
- 4) atlīdzība par personāla nomu tiek aprēķināta atkarībā no iznomātā personāla darba laika, paveiktā darba vai citas attiecības starp personāla iznomātāja atlīdzību un personāla darba samaksu;*
- 5) personāla nomnieks nodrošina personālu ar lielāko daļu pamatlīdzekļu, darbarīku un materiālu.*

Ja SIA "A" konstatē, ka darījuma apstākļi atbilst personāla nomai, tad par šo darījumu jānomaksā IIN 23% apmērā.